Otázka: Odvětví práva soukromého

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Mel

Předmět: upravuje vztahy majetko-právní a osobní, rodinné a pracovní vztahy
Prameny: Občanský zákoník, Občanský soudní řád

Občanské právo
Definuje majetkové vztahy a občanskoprávní řízení

Dělí se na:
Občanské právo hmotné
Řeší majetkové vztahy mezi osobami fyzickými a právnickými
Řeší majetkové vztahy mezi osobami fyzickými, právnickými a státem
Řeší vztahy vyplývající z práva na ochranu osobnosti
Pramenem -> Občanský zákoník

Občanské právo procesní
Upravuje proces občanskoprávního soudního řízení, ve věcech práva občanského, ale i

rodinného a pracovního
Pramenem -> Občanský soudní řád

Subjekty občanského práva
Fyzická osoba
má dvě složky (od 1.1.2014 – novela zákona):
Právní osobnost = způsobilost mít práva a povinnosti
– vzniká narozením, končí smrtí nebo prohlášením za mrtvého
Svéprávnost = schopnost vlastními úkony jednat
– vzniká s nástupem plnoletosti

NASCITURUS = nenarozené dítě, může být také fyzickou osobou

Právnická osoba
Nadace, firmy ..
PROKURA = právní zastoupení firmy
PROKURISTA = právní zástupce firmy

Stát

Zastoupení
Řeší nesoulad mezi právní subjektivitou a vlastními úkony jednat
1. Zákonné
Vyplývá přímo ze zákona (rodiče jsou zákonnými zástupci)
Z rozhodnutí soudu (omezení svéprávnosti)

Smluvní
Na základě plné moci, vztahuje se buď na jeden úkon:
Speciální = vyzvednutí výplaty, doporučeného dopisu
Generální = na všechny úkony
a) Osoby příbuzné
= příbuzenský vztah mezi dvěma osobami
V řadě přímé = vztah mezi předky a potomky (rodiče, prarodiče)
V řadě pobočné = vztah mezi dvěma osobami pocházejícími ze stejných předků (sourozenci, tety, strýcové, bratranci, sestřenice ..)

b) Osoby blízké
Manžel/ka
Sourozenci
Příbuzní v řadě přímé

Vlastnictví
Způsoby nabytí vlastnictví:
Děděním = ze zákona nebo závěti
Smlouvou = kupní, darovací
Rozhodnutím soudu = zrušení spoluvlastnictví
Jiný způsob = výhrou, vlastním přičiněním

Nález není způsob nabytí majetku, nálezci patří odměna 10%

Druhy spoluvlastnictví:
Podílové spoluvlastnictví
Velikost podílu je míra, podle které rozdělujeme práva a povinnosti mezi spoluvlastníky
Spoluvlastník může volně svůj podíl převést pouze na osoby blízké
Od 1.1.2015 – předkupní právo zaniká (spoluvlastníci NEmají přednost před ostatními)
Společné jmění
Může vzniknout jen mezi manžely
Zahrnuje majetek nabytý za dobu trvání manželství (s výjimkou věcí, které manžel/ka zdědil, dostal darem, nebo slouží k osobní potřebě či výkonu povolání
Zaniká zánikem manželství

Dědění majetku
Podmínky (předpoklady):
Smrt zůstavitele – musí být vystaven úmrtní list
Existence dědictví – vlastnictví, součástí jsou i dluhy do výše získaného dědictví
Dědický titul – ze zákona x ze závěti

Dědická způsobilost – každá fyzická osoba, která má práva a povinnosti, výjimka vydědění

Nemůže dědit:
Nesvéprávná osoba
Osoba, která se dopustila úmyslně trestného činu vůči zůstaviteli
6. Dědění ze zákona
1. dědická skupina
Manžel/ka, děti, registrovaný partner
Všichni stejný díl
Osvobozeni od dědické daně
2. dědická skupina
Manžel/ka ½ , rodiče, osoba žijící nejméně rok ve stejné domácnosti
3. dědická skupina
Sourozenci, osoby žijící neméně rok ve stejné domácnosti
4. dědická skupina
Prarodiče
Pokud nedědí prarodiče, dědí jejich děti -> strýcové a tety zůstavitele
5.dědická skupina
Praprarodiče
6. dědická skupina
Příbuzní v řadě přímé -> bratranci, tety, sestřenice, prastrýcové..

Pokud nebyla dědická posloupnost naplněna a nebyla-li sepsána závěť, propadá majetek státu = ODÚMRŤ

Dědění ze závěti
Závětí může zůstavitel ovlivnit dědění a to tak, že sám určí osoby, kterým má majetek po jeho smrti přejít.
V každé závěti musí být uveden den, měsíc, rok sepsání závěti a podpis zůstavitele (popř. svědků)
Nesmí být opomenuti NEPOMINUTELNÍ DĚDICOVÉ – děti
Pokud jde o nezletilého -> musí se mu dostat tolik, kolik by dostal ze zákona
Pokud jde o zletilého -> musí dostat aspoň ½ zákonného dědického podílu

FORMY ZÁVĚTI:

1. Závěť pořízená zůstavitelem
a) Holografní = celá sepsaná rukou zůstavitele, je podepsána a datována, musí ji pořídit osoba, která umí číst a psát
b) Alografní = není psána rukou zůstavitele, je psána buď na PC, nebo osobou zůstaviteli odlišnou
-> zůstavitel musí závěť vlastnoručně podepsat a před dvěma současně přítomnými svědky vysloveně projevit, že listina obsahuje jeho poslední vůli
– svědci musí závěť také podepsat

2. Závěť psaná notářským zápisem

VYDĚDĚNÍ:
Jen ze zákonných důvodů, a to:
Neposkytnutí potřebné pomoci zůstaviteli
Neprojevení zájmu o zůstavitele
Odsouzení pro úmyslný čin k zůstaviteli k trestu odnětí svobody v trvání nejméně 1 rok
Trvalé vedení nezřízeného života
(těžce se prokazuje!)

Občanské právo procesní
Předmět: osobní a majetkové vztahy mezi manžely, rodiči a dětmi a vztahy nahrazující rodičovskou péči
Prameny:
zákon o rodině
zákon o pěstounské péči
Úmluva o právech dítěte
Občanský zákoník
Ústava
LZPS

Vztahy mezi manžely
MANŽELSTVÍ = dobrovolné rozhodnutí muže a ženy, kteří se poznali po stránce charakterové i

zdravotní, souhlasným prohlášením před zástupci státu či církve, za přítomnosti dvou svědků
VZNIK:
Civilní sňatek – uzavírá se před orgánem státu (starosty, místostarosty, primátora nebo matrikářky
Církevní – uzavírá sepřed zástupcem církve
V zastoupení – musí být stejné pohlaví
ZÁNIK:
Smrtí
Prohlášením za mrtvého
Rozvodem

Okolnosti vylučující vznik manželství
Věk – od 18 (výjimka 16 let – musí povolit soud)
Duševní choroba
Bigamie (uzavření manželství za trvání předchozího manželství -> trestný čin)
Příbuzenství

Vztahy mezi rodiči a dětmi
Příbuzenský vztah vzniká narozením dítěte
Nemanželské dítě má stejná práva a povinnosti jako manželské
Rodiče a děti mají mezi sebou práva a povinnosti:
Rodiči jsou povinni:
Pečovat o řádnou výchovu
Vyživovat
Zastupovat
Děti mají povinnosti:
Poslouchat rodiče
Vzájemná vyživovací povinnost

VZTAHY NAHRAZUJÍCÍ RODIČOVSKOU PÉČI:
1. Osvojení (adopce)
Přijetí dítěte za vlastní
Rozhoduje o něm soud, na návrh osvojitele

Plně nahrazuje rodiče -> vyplývá vyživovací povinnost, rodiče jsou zákonným zástupci

2. Opatrovnictví
Nevyplývá vyživovací povinnost, o podstatných věcech rozhoduje soud
KOLIZNÍ OPATROVNÍK = dojde-li ke střetu mezi zájmy rodičů a dětí – zastupuje dítě kolizní opatrovník
3. Poručnictví
V případě úmrtí rodičů nebo zbavení rodičovských práv
Poručníkem bývá někdo z příbuzných
Je zákonným zástupcem
Nevyplývá vyživovací povinnost

4. Pěstounská péče
Rozhoduje o ní soud
Jediná forma placené péče -> vyživuje stát
Pěstoun není zákonným zástupcem
Dočasná -> končí : plnoletostí, smrtí dítěte, rozvodem pěstouna, rozhodnutím soudu
Pracovní právo
= souhrn právních norem o pracovních vztazích s NÁMEZDNÍ prací a o vztazích s výkonem práce souvisejících
Rozlišuje se:
Individuální – upravuje vztahy zaměstnanců a zaměstnavatelů
Kolektivní – řeší vztahy mezi zaměstnavateli a odborovými organizacemi
Prameny:
Zákoník práce
LZPS
Zákon o zaměstnanosti
Vnitropodnikové právní normy (pracovní řád -> každá firma má vlastní pracovní řád)
Subjekty pracovního práva
Zaměstnanci
Zaměstnavatelé
Odbory = prostředník mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem

Pracovní poměr

a) pro zaměstnavatele

Povinnosti:

zadávat zaměstnanci práci

vyplácet mzdu (aspoň minimální)

vytvářet příznivé pracovní podmínky, dbát na bezpečnost práce

Práva:

Vyžadovat svědomitou práci

Dát výpověď

b) pro zaměstnance

Povinnosti:

řádně pracovat pro svého zaměstnavatele

dodržovat pracovní dobu a bezpečnost práce

řádně hospodařit s prostředky zaměstnavatele a ochraňovat jeho majetek

Práva:

Na přestávku ..

c) odbory

Práva:

Vybírat poplatky

Povinnosti:

Hájit práva zaměstnanců

DRUHY PRACOVNÍCH POMĚRŮ

1. Podle délky pracovní doby

Plný úvazek (40/týdně)

Zkrácený úvazek (dle dohody)

2. Podle doby ukončení

Na dobu neurčitou (ukončení není ujednáno)

Na dobu určitou (omezeno novelou zákoníku práce)

3. Podle vzájemných vztahů dvou nebo více pracovních poměrů

Hlavní a vedlejší

U jednoho zaměstnavatele pracuje zaměstnanec plnou pracovní dobu a po této práci vykonává ještě u jiného zaměstnavatele vedlejší pracovní poměr na kratší pracovní dobu

Souhlas hlavního zaměstnavatele k tomu není potřeba

Souběžný poměr

Práce u více zaměstnavatelů na dobu kratší než je pracovní doba

Vznik pracovního poměru

Volba – starosta, prezident

Jmenování – ředitel

Podepsání smlouvy – učitel

Co musí obsahovat pracovní smlouva:

Místo výkonu práce

Den nástupu

Obsah výkonu práce

(bez toho je neplatná)

Zánik pracovního poměru

Dohodou

Uplynutím doby ve smlouvě

Okamžitým zrušením prac. Poměru (hrubé porušení prac. Kázně -> výpověď na hodinu)

Událost (úmrtí)

Zrušení ve zkušební lhůtě

VÝPOVĚĎ = jednostranný právní akt (ze strany zaměstnance x zaměstnavatele)

Musí mít písemnou formu

Musí být uveden důvod (musí uvézd pouze zaměstnavatel)

Lhůta 2 měsíce

Nabývá účinnosti od 1. následujícího měsíce

DOHODA O UKONČENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU = dohoda mezi zaměstnancem i zaměstnavatelem

odstupné